

Dům U Lodě

Barokní kupecký dům byl postaven na počátku osmnáctého století. Bývalí němečtí obyvatelé Lubaně jej nazvali "Lod" (Das Schiff), zatímco Poláci používají termín "Dom pod Okrętem"(dům U Lodě). Starší německý název odkazuje na celkový tvar budovy. Jeho forma díky nepravidelným tvarům, rozdílným šířkám v severní a jižní štítové stěně a také díky členění sedlové střechy může připomínat tvar obrácené plachetnice. Druhý termín je spojen s reliéfem nad hlavním vchodem domu, který představuje loď na rozbouřeném moři.

Budovu dal postavit v roce 1715 Johann Gottlieb Kirchof, slavný lubaňský obchodník s plátnem. Umístěn byl v bezprostřední blízkosti městských hradeb, při Badergasse (nyní ulice. Dzielna). V roce 1820 se stal majetkem rodiny Rost. V důsledku slabé finanční situace nových majitelů "Lod" začala chátrat. Ve dvacátých letech dalšího století hrozila stavba zřícením. Poté místní učenec Fritz Bertram představil městské radě koncept přizpůsobení domu na městské muzeum. Tato myšlenka byla realizována v roce 1930.

V roce 1945 během bojů o město byl "dům U Lodi" značně poškozen. Ještě mnoho let po válce stavba "strašila" dřavou střechou, rozbitými okny a velkou dírou v horní části severní stěny. Naštěstí přežil těžké období přestavby města a dnes je jednou z nejceněnějších lubaňských památek.

- nr. 1: Dom pod Okrętem / Haus zum Schiff
fot. Wiesław Schabowski
- nr. 2: Dom pod Okrętem w pierwszej poł. XX w./ Haus zum Schiff in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts
ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego
- nr. 3: Jedna z sal Domu pod Okrętem przed II wojną światową.
/ Einer der Säle im Haus zum Schiff vor dem 2. Weltkrieg
ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego
- nr. 4: Dom pod Okrętem tuż po zakończeniu II wojny światowej.
/ Haus zum Schiff kurz nach dem Ende des 2. Weltkrieges
ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego

www.luban.pl

Dom pod Okrętem

„Pozwólmy przemówić zabytkom”

2012

nr. 1

nr. 2

nr. 3

nr. 4

Tekst: Łukasz Tekiela

www.luban.pl

Unia Europejska, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego: Inwestujemy w waszą przyszłość, Europäische Union, Europäischer Fonds für Regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft

Dom pod Okrętem

Barokowy dom kupiecki wzniesiony został na początku XVIII w. Dawni niemieccy mieszkańcy Lubania nazywali go „Okrętem” (Das Schiff), natomiast Polacy używają określenia „Dom pod Okrętem”. Starsza nazwa nawiązuje do kształtu całego budynku. Jego forma, z racji nieregularnych kształtów, różnic w szerokości północnej i południowej ściany szczytowej oraz dwuspadowego łamanego dachu, może nasuwać skojarzenia z odwróconym kadłubem dawnego żaglowca. Z kolei drugie określenie odwołuje się do płaskorzeźby nad frontowymi drzwiami budynku, przedstawiającej statek na wzburzonym morzu.

Budynek został wzniesiony w 1715 r. przez Johanna Gottlieba Kirchofa, słynnego lubańskiego kupca handlującego sukniem. Umieszczono go w bezpośredniej bliskości murów obronnych przy Badergasse (dzisiejsza ul. Dzielna). W 1820 r. stał się własnością rodziny Rost. Na skutek słabej kondycji finansowej nowych właścicieli „Okręt” zaczął popadać w ruinę. W latach dwudziestych kolejnego stulecia groził zawaleniem. Wówczas lokalny uczonec, Fritz Bertram, przedstawił władzom miejskim koncepcję adaptacji budynku na potrzeby muzeum miejskiego. Pomysł został zrealizowany w 1930 r.

W 1945 r. w trakcie walk toczonych o miasto „Dom pod Okrętem” uległ licznym uszkodzeniom. Jeszcze przez wiele lat po wojnie budynek straszyl dziurawym dachem, wybitymi oknami i wielką dziurą w górnej części północnej ściany. Na szczęście przetrwał trudny okres odbudowy miasta i w dniu dzisiejszym zaliczany jest do najcenniejszych lubańskich zabytków.

Das Haus zum Schiff

Das Barockkaufmannshaus wurde zu Beginn des 18. Jahrhunderts erbaut. Die ehemaligen deutschen Stadtbewohner nannten es „das Schiff” und durch die Polen wird es als „das Haus zum Schiff” bezeichnet. Der ältere Name bezieht sich auf die Gestalt des ganzen Gebäudes. Wegen einer merklichen Dachsweifung und dadurch, dass der Nordgiebel breiter als der südliche ist, kann seine Form mit einem verkehrten Schiffsrumpf verglichen werden. Die zweite Bezeichnung ist hingegen mit dem Basrelief zu verbinden, das sich über der Vordertür befindet und ein Schiff auf dem wogenden Meer darstellt. Das Haus wurde im Jahre 1715 von einem berühmten Laubaner Tuchkaufmann, Johann Gottlob Kirchof errichtet. Man baute es direkt an der Schutzmauer in der Badergasse (heute ulica Dzielna). 1820 überging das Gebäude in Besitz der Familie Rost. Da die neuen Besitzer finanzielle Probleme hatten, wurde das Haus allmählich zur Ruine. In den zwanziger Jahren des 20. Jahrhunderts war es sogar baufällig. Damals stellte Fritz Bertram, der örtliche Wissenschaftler, den Vorschlag vor, das Gebäude als Stadtmuseum zu adaptieren. Seine Idee wurde im Jahre 1930 verwirklicht.

Während der Kämpfe um die Stadt im Jahre 1945 wurde „das Haus zum Schiff” stark beschädigt. Noch lange nach dem Krieg gab es viele Löcher in Fensterscheiben und Dach sowie ein großes Loch in der Nordseite des Gebäudes zu sehen. Zum Glück überdauerte das Haus die schwierige Wiederaufbauzeit und heutzutage gehört es zu den wichtigsten Sehenswürdigkeiten der Stadt.

The Sailing-ship House

This baroque merchant house was built in the early 18th century. Former German inhabitants of Lubań used to call it 'The Sailing-ship' (Das Schiff), whereas the Polish people call it 'The Sailing-ship House'. The older name refers to the shape of the whole building. Its structure, due to irregular shapes, differences in width of the north and south gables and a curb roof, may resemble an upturned hull of an old sailing ship. The latter name refers to a relief above the front door of the building, showing a sailing ship in rough seas. The building was erected in 1715 by Johann Gottlieb Kirchof, a famous cloth merchant of Lubań. It was located close to the ramparts at Badergasse (present Dzielna street). It became a property of the Rosts family in 1820. However, following the new owners' poor financial condition, 'The Sailing-ship House' started to fall into decay. In the 20th of the next century, it was vulnerable to collapse. Then, Fritz Bertram, a local scholar, came up with a proposal to convert this building into a local municipal museum. The idea was put into practice in 1930.

'The Sailing-ship House' was severely damaged during the battles for Lubań in 1945. Many years after the war, the building haunted the town with its holes in the roof, broken out windows and a ghastly hole in the upper part of the north gable. Thankfully, it survived the hard times of the town's reconstructions and, nowadays, it is one the most precious monuments of Lubań.